

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 937/2023
19.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Ђурашиновић, адвокат из ..., против тужених „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад, чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ... и „Ченеј аграр“ д.о.о. Нови Сад, чији је заступник директор Ацо Томашевић, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1626/22 од 15.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1626/22 од 15.11.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2674/2021 од 16.12.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 2674/2021 до 28.09.2022. године, у делу којим је одбијен тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и за обавезивање тужене „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад да тужиљи надокнади штету за временски период од 22.12.2014. године до 31.08.2016. године у износу од 322.699,74 динара са припадајућом законском затезном каматом, те тужиља обавезана да туженој надокнади парничне трошкове.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад, на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 114.270,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2674/2021 од 16.12.2021. године, исправљеном решењем истог суда П1 2674/2021 до 28.09.2022. године, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду број 10935 од ...2014. године, којим је покојном ББ отказан уговор о раду број 9700/104 од ...2014. године, као и да се тужени обавезу да тужиљи АА солидарно исплате накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која би покојни ББ остварио да је био у радном односу код тужених у временском периоду од 22.12.2014. године до 31.08.2016. године у износу од 324.154,29 динара, са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе почев од 15. у

месецу за претходни месец до исплате, те да на наведене износе изврши уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање према обрачуну надлежног Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Републичког фонда за здравствено осигурање, Националне службе за запошљавање и надлежне филијале пореске управе на дан плаћања, на основуцу коју чини сваки напред наведени појединачни месечни износи изгубљене зараде, сагласно Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање. Тужила је обавезана да туженој „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад надокнади парничне трошкове у износу од 424.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1626/22 од 15.11.2022. године, жалба тужиле је делимично усвојена, па је првостепена пресуда делимично преиначена тако што је поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду, те је тужена „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад обавезана да тужили надокнади штету у висини изгубљене зараде и других примања за период од 22.12.2014. године до 31.08.2016. године у износу од 322.699,74 динара, као и парничне трошкове у износу од 435.504,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом, док је у преосталом делу жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена. Тужена „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад обавезана је да тужили надокнади трошкове жалбеног поступка у износу од 49.008,00 динара.

Против дела правноснажне пресуде донете у другом степену, којим је преиначена првостепена пресуда, првотужена „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је Врховни касациони суд испитао правноснажну пресуду у побијаном делу у смислу члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а наводи ревизије о незаконитом поступању првостепеног суда приликом дозволе (субјективног преиначења) проширења тужбе на друготуженог „Ченеј аграр“ д.о.о. Нови Сад, не могу бити предмет разматрања, пошто је другостепени суд преиначио првостепену пресуду само у односу на првотужену „Неопланта индустрија меса“ д.о.о. Нови Сад.

Према утврђеном чињеничном стању, покојни ББ, рођен 1959. године, је од 1984. године био запослен код првотужене на радном месту ... на ... у ... Послови овог радног места укључивали су обезбеђење исправности претакајућег места резервоарског постројења испаривачке станице, котловске станице и грејних постројења, као и присуство пријему и претакању ТНГ. Закљученим уговором о раду било је предвиђено да запосленом престаје радни однос отказом од стране послодавца, ако својом кривицом повреди радну дисциплину утврђену важећим Колективним уговором или уговором о раду. Дана 28.11.2014. године ББ је радио у другој смени, а око 19,00 сати првотужена је започела алкотестирање запослених, у складу са Планом у Сектору безбедности заштите на раду. Код ББ је према резултатима алкотеста у 19,17 часова утврђено присуство 0,27 промила алкохола у организму, а у 19,40 часова 0,20 промила. Он је након упознавања са резултатима мерења изјавио да је ујутру попио две чашице

ракије. Према члану 116. став 1. Колективног уговора првотужене од 06.11.2014. године предвиђено је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом када постоји повреда радне дисциплине и то, између осталог, због доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно употребе алкохола или других опојних средстава у току радног времена. Првотужена је својим општим актима Процедуром контроле алкохолисаности запослених од 30.09.2008. године и Контролом алкохолисаности запослених од 20.12.2013. године предвидела да запослени не сме бити под утицајем алкохола у време доласка на рад и за време рада, те да повреда радне обавезе због које се отказује уговор о раду постоји када се први пут код запосленог установи присуство алкохола, без обзира на висину присутности алкохола. Процедура контроле алкохолисаности запослених објављена је на огласној табли првотужене дана 30.09.2008. године. Поводом упозорења првотужене од 08.12.2014. године да због резултата алкотеста постоји отказни разлог, ББ се изјаснио да је тог дана ујутру попио једну чашицу ракије, те да није могао имати толики промил алкохола у крви, па чак и ако јесте, да је то дозвољено чак и за управљање моторним возилом. Првотужена је решењем од 18.12.2014. године отказала ББ уговор о раду због непоштовања радне дисциплине од стране запосленог, доласком на рад под дејством алкохола. ББ је знао да није дозвољен рад код првотужене под дејством алкохола. Утврђена количина алкохола припада доњем опсегу категорије лаке алкохолисаности – иницијална фаза, те није могла имати значајнијег утицаја на обављање послова у моменту када је вршена предметна контрола. ББ се пензионисао 02.08.2016. године, преминуо је у току ове парнице 22.05.2018. године, а тужилца је као његов наследник преузела парницу коју је он покренуо. Утврђена је висина штете за временски период од престанка радног односа до дана пензионисања.

Превостепени суд је одбио тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и накнаду штете налазећи да је првотужена у складу са чланом 179. став 3. тачка 4. Закона о раду, својим општим актом због високог ризика посла на одржавању гасних котлова, прописала нулту толеранцију на присуство алкохола код запослених. Из формулације овог законом предвиђеног разлога за отказ уговора о раду, не произлази искључење могућности послодавца да предвиди да свако присуство алкохола може да има утицаја на обављање посла, што је у конкретном случају првотужена учинила, а покојни ББ је био упознат са забраном и да кршење забране повлачи отказивање уговора о раду.

Другостепени суд, с позивом на чланове 8. и 9. Закона о раду, којима је прописано да општи акт и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, те да се у противном примењују одредбе закона, није прихватио становиште првостепеног суда. Утврђење о степену алкохолисаности и могућности утицаја на извршење радних обавеза покојног ББ искључују по оцени другостепеног суда постојање отказног разлога предвиђеног чланом 179. став 3. тачка 4. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је приликом одлучивања неправилно применио материјално право.

Из формулације отказног разлога предвиђеног чланом 179. став 3. тачка 4. Закона о раду, несумњиво произлази да предвиђени правни стандард „... због доласка на рад под дејством алкохола ... који има или може да има утицај на обављање посла...”

подразумева могућност послодавца да уговором о раду и општим актом одреди који степен алкохолисаности може имати утицаја на обављање посла конкретног радног места, с обзиром на делатност којом се послодавац бави, односно опис послова конкретног радног места, што је и учињено. Првотужена је општим актом искључила могућност да запослени обављају своје радне задатке под дејством алкохола у крви. Понашање противно забрани предвидела је као повреду радне дисциплине, због које се отказује уговор о раду приликом првог утврђивања да је запослени алкохолисан. Покојни ББ је имао знања о забрани, али је и поред тога пре доласка на посао конзумирао алкохол. Забрана је била прописана за све запослене, при чему су послови које је он обављао били такви да представљају повећану опасност по запослене, трећа лица и имовину. По одредбама чл. 170 Закона о облигационим односима за штету коју запослени проузрокује на раду одговара послодавац. Првотужена је прописивањем забране употребе алкохола поступила са степеном разума и пажње који се очекује у правном промету. Супротно становишту другостепеног суда послодавац прописивањем забране није запосленима дао мања права или утврдила неповољније услове рада од оних који су утврђени законом. Закон не нормира минимум алкохола у крви који је дозвољен за обављање послова на парним котловима и одржавању система грејања, следом чега првотужена не би била овлашћена да предвиди да свака употреба алкохола може имати утицај на обављање посла.

Изнети разлози упућују да је првостепени суд правилно применио материјално право када је тужбени захтев одбио, па је одлука у ставу првом изреке донета на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

На основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 1. и 163. ставови 1. – 4. ЗПП, донета је одлука о трошковима поступка по ревизији, као у ставу другом изреке. Досуђени износ састоји се од награде за састав ревизије у износу од 33.000,00 динара, те судских такси на ревизију у износу од 32.508,00 динара и на ову пресуду у износу од 48.762,00 динара.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић